

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 2b/2016

privind interpretarea
articolului 98 din Constituția Republicii Moldova

CHIȘINĂU

26 februarie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Victor POPA, *judcători*,

cu participarea dlui Maxim Iurcu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 18 ianuarie 2016,
înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 26 februarie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 18 ianuarie 2016, deputații în Parlament, dnii Vladimir Țurcan, Vasile Bolea și Grigore Novac, au adresat Curții Constituționale sesizarea privind interpretarea articolului 98 din Constituție.

A. Motivele sesizării

2. Autorii sesizării au solicitat interpretarea prevederilor constituționale enunțate sub următoarele aspecte:

„1. *Au dreptul deputații în Parlamentul Republicii Moldova, care dețin concomitent și calitatea de candidat la funcția de ministru în noul Guvern, căruia urma să i se acorde vot de încredere, să participe la procedura de vot?*

2. *În cazul în care nu au dreptul, atunci deputații care se află în asemenea situație de conflict de interese se abțin de la vot sau nu participă în nici un mod la examinarea și dezbaterile acestei întrebări?*

3. *Care sunt consecințele juridice ale acestor voturi?”*

B. Legislația pertinentă

3. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 98 Învestitura

„(1) După consultarea fracțiunilor parlamentare, Președintele Republicii Moldova desemnează un candidat pentru funcția de Prim-ministru.

(2) Candidatul pentru funcția de Prim-ministru va cere, în termen de 15 zile de la desemnare, votul de încredere al Parlamentului asupra programului de activitate și a întregii liste a Guvernului.

(3) Programul de activitate și lista Guvernului se dezbate în ședința Parlamentului. Acesta acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților aleși.

(4) În baza votului de încredere acordat de Parlament, Președintele Republicii Moldova numește Guvernul.

(5) Guvernul își exercită atribuțiile din ziua depunerii jurământului de către membrii lui în fața Președintelui Republicii Moldova.

(6) În caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a funcției, Președintele Republicii Moldova revocă și numește, la propunerea Prim-ministrului, pe unii membri ai Guvernului.”

4. Prevederile relevante ale Legii nr. 16-XVI din 15 februarie 2008 cu privire la conflictul de interese (M.O., 2008, nr. 94-96, art. 351) sunt următoarele:

Articolul 2 Noțiuni principale

„Noțiunile prezentate în prezenta lege au următorul sens:

[...] *conflict de interese* – conflictul dintre exercitarea atribuțiilor funcției deținute și interesele personale ale persoanelor prevăzute la art.3, în calitatea lor de persoane private, care ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obiectivă și imparțială a obligațiilor și responsabilităților ce le revin potrivit legii; [...].”

Articolul 3 Subiecții declarării intereselor personale

„(1) Subiecții ai declarării intereselor personale sânt:

a) persoanele care dețin funcții de demnitate publică prevăzute în anexa la Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică;

b) membrii Consiliului de observatori al Instituției Publice Naționale a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”; deputații în Adunarea Populară a unității teritoriale autonome Găgăuzia; directorul general adjunct al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină;

c) conducătorii și adjuncții acestora din cadrul autorității administrative (instituției publice) subordonate organului central de specialitate, din cadrul întreprinderii de stat sau municipale, societății comerciale cu capital de stat majoritar, instituției financiare cu capital de stat total sau majoritar;

d) persoanele cu funcții de conducere și de control în instituțiile din cadrul sistemului de învățământ de stat și sistemului de sănătate publică;

e) personalul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică;

f) funcționarii publici, inclusiv cei cu statut special.

(2) Prevederile prezentei legi se aplică și persoanelor care sânt împuternicite, conform actelor legislative, să ia decizii în privința bunurilor aflate în proprietatea statului sau în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, inclusiv în privința mijloacelor bănești, ori care au dreptul de a dispune de astfel de bunuri, precum și persoanelor care nu sânt funcționari publici, dar cărora statul le delegă temporar una dintre aceste atribuții.”

Articolul 9

Obligațiile persoanelor cărora li se aplică legea

„(1) Persoana prevăzută la art.3 va informa imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, în scris, șeful ierarhic sau organul ierarhic superior despre:

a) interesul, al său ori al persoanelor apropiate, legat de decizia pe care trebuie să o ia personal sau la luarea căreia trebuie să participe, ori de acțiunea pe care trebuie să o întreprindă în îndeplinirea atribuțiilor sale de serviciu;

b) calitatea, a sa ori a persoanelor apropiate, de fondator, acționar, asociat, membru al consiliului de administrație, membru al comisiei de control sau de revizie a unei persoane juridice (comerciale sau necomerciale), dacă această persoană juridică a primit de la organizația publică în care activează bunuri, inclusiv mijloace bănești, credite garantate de stat ori de autoritatea administrației publice locale sau o comandă de achiziție publică.

(2) Președintele Republicii Moldova, deputații în Parlament, membrii Guvernului și alți conducători ai organizațiilor publice vor anunța Comisia Națională de Integritate despre conflictele de interese specificate la alin.(1) în care se află.

(3) Persoanei care deține o funcție publică îi sânt interzise relații de serviciu cu o persoană care a lucrat anterior într-o autoritate publică dacă aceasta cade sub incidența restricțiilor prevăzute la art.22 alin.(1).”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

5. Autorii sesizării susțin că deputații în Parlament, care au fost incluși în lista nominală de miniștri, se află în conflict de interese în momentul acordării votului de încredere Guvernului, de aceea urmează să se abțină de la vot.

6. Ei consideră că asupra acordării votului de încredere Guvernului influențează în mod direct interesul personal al deputatului, care se manifestă prin dorința acestuia de a accede în altă funcție (Prim-ministru sau ministru), care acordă beneficii politice, decizionale, materiale și sociale suplimentare.

7. Astfel, autorii sesizării solicită elucidarea acestor aspecte prin prisma articolului 98 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

8. Examinând sesizarea sub aspectul admisibilității, Curtea reține următoarele.

9. Curtea Constituțională exercită jurisdicția constituțională la sesizarea subiecților specificați în articolul 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolul 38 din Codul jurisdicției constituționale.

10. Potrivit prevederilor legale, deputații în Parlament sunt subiecți cu drept de sesizare a Curții Constituționale.

11. La fel, articolul 135 alin.(1) lit.b) din Constituție, articolul 4 alin.(1) lit.b) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolul 4 alin.(1) lit.b) din Codul jurisdicției constituționale abilitază instanța de jurisdicție constituțională cu atribuția de interpretare a Constituției.

12. În mai multe hotărâri ale sale, Curtea a reținut că prerogativa cu care a fost învestită prin articolul 135 alin.(1) lit.b) din Constituție presupune stabilirea sensului autentic și deplin al normelor constituționale, care poate fi realizată prin interpretarea textuală sau funcțională, în măsura în care poate fi dedusă din textul Constituției, ținând cont de caracterul generic al normei, situațiile concrete pe care legiuitorul nu avea cum să le prevadă la momentul elaborării normei, reglementările ulterioare, situațiile complexe în care norma trebuie aplicată etc.

13. Curtea reține că interpretarea dată dispozițiilor constituționale comportă caracter oficial și obligatoriu pentru toți subiecții raporturilor juridice.

14. Având în vedere importanța interpretării dispozițiilor constituționale, Curtea Constituțională tratează sesizările de acest caracter cu o exigență deosebită. Acestea pot fi acceptate pentru examinare în fond doar în cazul în care dispoziția constituțională, a cărei interpretare se solicită, este incertă, ambiguă sau incompletă și dacă asupra acesteia Curtea nu s-a pronunțat anterior.

15. Curtea constată că autorii sesizării au solicitat interpretarea articolului 98 din Constituție, care reglementează modalitatea de învestire a Guvernului.

16. Curtea observă că, în esență, sesizarea vizează dreptul deputaților înscriși în lista nominală a Guvernului propus spre învestire de a acorda vot de încredere acestuia. Autorii sesizării invocă existența în speță a unui „conflict de interese”.

17. Curtea reține că articolul 98 din Constituție, a cărui interpretare se solicită, vizează etapele procedurii de învestire a Guvernului, precum și modul de efectuare a remaniierilor guvernamentale.

18. Curtea subliniază că, deoarece Constituția nu interzice dreptul deputatului de a vota lista Guvernului în care va deveni ministru, nu se poate afirma despre existența unui conflict de interese. În acest sens, întrebările formulate de autorii sesizării nu pot fi raportate la dispozițiile constituționale, în special la dispozițiile articolului 98.

19. În același timp, Curtea subliniază că, potrivit Legii nr. 16 din 15 februarie 2008, prin *conflict de interese* urmează a se înțelege conflictul dintre exercitarea atribuțiilor funcției deținute și interesele personale ale persoanelor prevăzute la art.3 [lit. a) - persoanele care dețin funcții de demnitate publică], **în calitatea lor de persoane private**, care ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obiectivă și imparțială a obligațiilor și responsabilităților ce le revin potrivit legii.

20. În contextul prevederilor legale privind conflictul de interese, Curtea reține că acordarea votului de încredere de către deputatul care deține concomitent și calitatea de candidat la funcția de ministru **nu poate fi atribuit la raporturi determinate de funcția de demnitate publică a persoanei și calitatea sa de persoană privată.**

21. De asemenea, Curtea reține că argumentele autorilor sesizării privind beneficiile funcției de membru al Guvernului sunt lipsite de fundamentare juridică și nu vizează domeniul jurisdicției constituționale.

22. Totodată, Curtea reiterează constatările din Hotărârea nr. 21 din 24 iunie 2015 pentru interpretarea articolelor 69 alin. (2), 70 alin. (1), 99 și 100 din Constituția Republicii Moldova, prin care a stabilit că până la expirarea termenului prevăzut de lege pentru încetarea situației de incompatibilitate (30 de zile) deputatul va opta între mandatul de deputat

și funcția care generează incompatibilitatea, demisionând din una dintre funcții.

23. În cazul prezentării cererii de demisie din funcția de deputat de către deputatul aflat în situația de incompatibilitate, mandatul de deputat încetează în momentul *depunerii* cererii. Dacă starea de incompatibilitate continuă să existe la expirarea termenului prevăzut de lege, deputatul este considerat *demisionat de drept* din funcția de deputat.

24. Astfel, în temeiul celor expuse *supra*, Curtea constată că aspectele abordate de către autorii sesizării nu pot fi raportate la prevederile articolului 98 din Constituție. Respectiv, sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea deputaților în Parlament Vladimir Țurcan, Vasile Bolea și Grigore Novac privind interpretarea articolului 98 din Constituția Republicii Moldova.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în „*Monitorul Oficial al Republicii Moldova*”.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 26 februarie 2016

DCC nr. 4

Dosarul nr. 2b/2016